

SZINTEL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 " "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 " "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 " "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 157. szám.

Nagy-Várad.

Csütörtök, 1913. július 10.

Az erdélyi zsinat.

Gróf Majláth Gusztáv Károly, Erdély apostoli buzgóságú püspöke négy pontban foglalta össze a most folyó erdélyi egyházmegyei zsinat irányelveit. E négy pont a következő:

1. A papság lelki életének folytonos megerősítése, 2. a hivek lelki gondozásának intenzívebb művelése, 3. az egyházas gondolkodás gyarapítása és 4. a püspök és a papok közötti viszony szorosabbá tétele.

Valóban, ez a négy vezéreszme olyan, hogy a gyakorlati életben való minél intenzívebb megvalósításukért érdemes dolgozni, fáradni.

Négy éven át készült Majláth püspök és egyházmegyeje a mostani gyönyörű alkalomra, a mikor az erdélyi egyházmegyei zsinat a hitélet mélyítésére vonatkozó legfontosabb kérdések fölött tanácskozik.

Lélekből fakadó, a lelkek megmentését célzó, felséges munka ez; legszebb, a mit ember művelhet.

Királyi elismeréssel, érdemkresztel tüntetik ki, a ki felebarátjának életét megmenti a halálos veszélytől. Méltón.

Mennyivel magasabb értékű a hallhatatlan lélek megmentése!

Pedig ez az utóbbi ma nehezebb, mint valaha.

A technika fejlődésével szaporodtak a veszélyek, a melyek az ember életét fenyegetik. A vasut, a villamos vasut, a repülőgép megannyi diadalai az emberi elmének. Mint egy-egy bástyára kitűzött lobogó, hirdetik az emberi elme hódító hatalmát, győzelmes előnyomulását. De ott lent, a bástya tövében

mélység tátong, minél magasabb a bástya, annál könnyebb róla leszédülni. Minél nagyobb vívmányt ér el a technika, annál több és annál nagyobb veszély fenyegeti az ember érzetét.

A levegő uraivá lettünk, a levegőben bizonyultunk a legtörekonyebbeknek.

Párhuzamosan haladnak a földi élet veszélyeivel a lelki élet veszedelmei is.

Nem pusztán a technikai tudományok terén jutottunk szédületes magasságokba, a fellegek felé. A természet buvárlat, a csillagászat, a vegytan napról-napra újabb és újabb meglepő vívmányokkal állanak elő. Ezeknek a tudományoknak a terén is úgy érezzük, mintha szárnyakon szállanánk diadalmasan, egyre feljebb, egyre inkább előre — pedig itt is minél magasabbra emelkedünk, annál könnyebb a megszédülés, a lezuhanás.

Magasságokba emelkedtünk a lelkünk képességeivel, de erő és egyensúly is kell hozzá, hogy a lélek a magasságokban maradjon s alá ne zuhanjon.

A repülőgép roncsai alatt heverő, hústömeggé zuzott emberi test rettenetes, siralmas látvány. Még sokkal siralmasabb és rettenetesebb látvány a halálra zuzott, egyensúlyát veszített, főséges és biztos szárnyalás helyett sárban fetregő emberi lélek.

Ezért az emberi lélekért, ennek minél hathatósabb megmentéséért dolgozik az erdélyi zsinat.

Legyen áldás a munkálkodókon, legyen áldás a munkájukon. A mit ők végeznek, az a munka kihat az egész országra s a hol az

Egyház szolgálja a legfőségesebb tevékenységben, a telkek ügyének szolgálatában fáradoznak, mindenütt érezni fogjuk az Erdélyben gyűjtött őrtűz hevületét.

A király érdemrendel tünteti ki az emberi élet megmentőit; az emberi lélek megmentői nem földi királytól várnak elismerést. *

A balkáni háború.

Oroszország mozgósít.

Az orosz diplomácia védekezik. Így cselekszik mindig, mikor hazugságot kell körülbástyázni. Jelenti ez a diplomácia, hogy Oroszország mozgósított ugyan, de csak olyan fajta hadijátékhoz, aminőt rendezni szokott minden esztendőben. Ez az időpont összevágott a balkáni nagy kavarodással éppen most, amikor orosz Romániát Bulgária ellen biztatja. Világos, hogy ez a játékmozgósítás nagyszerű fújtató a balkáni lánghoz.

Bulgária az első diadalok után mintha most kezdene hátrányosabb helyzetbe kerülni. Ugy látszik, annyi front felé veredni még sem képes, mint ahány felől orvul megrohanják.

A balkáni eseményekről a következő tudósítások szólnak:

Oroszország mozgósít.

Krakó, július 9.

Az itteni „Novine” című lap jelenti Varsóból: A varsói katonai kormányzás egész területén rendkívüli behívások történtek. A mozgósítást július 15-re rendelték el. Valamennyi szabadságolt tisztet behívták s az 1907-iki korosztály tartalékosait felszólították, hogy július

SZEPESSEGI és RUMBURGI VÁSZNÁK
Asztalneműek, Schroll-féle schiffonok
URI, NŐI és GYERMEK FEHÉRNEMŰEK
Teljes menyasszonyi kelengyék
SZÖNYEG, FÜGGÖNY, LINOLEUM

**PAPLAN és MATRÁCOK LEGOLCSÓBBAN
BESZEREZHEK**

CZILLÉR IMRE
NAGYÁRUHÁZBAN SZENT LÁSZLO-TÉR 2. SZÁM.

15-én ezredjeiknél jelentkezenek. Számos tartalékos katonarvos is utasítást kapott, hogy legyenek készen. Orvosoknak külföldre szóló utlevelet nem adnak. Skallow kormányzó, aki szabadságon volt, már visszatért a városba. Abból a körülményből, hogy a kormányzó szabadságidejét megszakította, szintén a mozgósításra következtetnek. Kievből is az a hír érkezik, hogy már kibocsátották a mozgósítási parancsot.

Helyreállt a szerb-görög összeköttetés.
Belgrád, július 9.

Hivatalosan jelentik, hogy a szerb hadvezényletnek sikerült az összeköttetést a szerb és görög hadsereg között helyreállítani. Taktikai okok miatt nem közölnek részleteket.

A bolgárok visszavonulása.
Belgrád, július 9.

A bolgárok föladták azt a szándékukat, hogy Demir Hisszart megszállva tartásuk és valószínűleg Szerrezt is föl fogják adni. A bolgár csapatok Sumája Balja felé vonultak vissza. A görögök mindjobban előrenyomulnak a Struma völgye felé. Az üszkübi vasúti összeköttetés megszakadt és a vonatok csak Gümeldzségig mennek.

Bulgária és a románok.
Szófia, jul. 9.

A hétfői miniszteri tanácskozásban és az utána következő koronatanácskozásban, amelyen az ellenzéki vezérek is résztvettek, kiváltképpen a román-kérdéssel is foglal-

koztak. Ez a tanácskozás este tíz órától reggel négy óráig tartott.

Az ellenzéki pártvezérek kijelentették, hogy a Romániával való teljes és azonnal való megegyezés föltétlenül szükséges. Az ellenzéki körök azt hiszik, hogy Danev a bonyolult helyzet miatt kénytelen lesz legközelebb lemondani, hogy a külső politika irányának gyökeres megváltozását lehetővé tegye.

Az oroszok fenyegetése.
Bécs, jul. 9.

A Zeit berlini tudósítója odaváló orosz körökből értesült, hogy Oroszországban ez idő szerint igen nagy az elkéseregés Ausztria és Magyarország ellen. Az orosz közvélemény azt mondja, hogy az új balkáni háborúért a monarchia a felelős, mertha Ausztria és Magyarország nem tanácsolta volna a balkáni államoknak, hogy a cár döntőbíróását utasítsák vissza, akkor a cár békésen oldotta volna meg a bonyodalmat. Ha Ausztria és Magyarország mozgósítani fog, akkor Oroszország is hasonló intézkedést fog tenni.

Bulgária titkolózik.
Szófia, jul. 9.

A félhivatalos Mir tegnapi cikkében azt írja, hogy az eddigi hadműveletekből ítélve a háboru tovább fog tartani, mint eleinte hitték és döntő sikerek csak néhány nap múlva várhatók. Addig azonban a közvéleménynek türelemmel kell lennie és biznia kell a győzelmes bolgár fegyverekben. Miután nagy érdek fűződik a hadműveletek titokban tartásához, a bolgár fegyverek végleges győzelméig nem publikálják a részleteket. A teljes titoktartás ma szükségesebb mint a török háboru idején volt, amikor pedig oly kitűnően bevált.

Komoly veszedelem.
Páris, jul. 9.

A Figaró értesülése szerint az orosz diplomácia akciót készít elő, hogy valamelyik hadviselő félnek legelső döntő küzdelme után véget vessenek a további háborunak. Attól félnek, hogy a balkáni helyzet komoly veszedelemmel fenyegeti Európa békéjét. Oroszország, amely számos csalódása mellett sem tud lemondani a balkáni népeken való protektori szerepéről, nem fogja tűrni Bulgária összetörését.

Kolera a szerb táborban.
Belgrád, jul. 9.

Az üszkübi szerb táborban járványosan lépett föl a kolera és onnan hazahozatott sebesültek azt mondják, hogy a betegek száma ijesztően szaporodik.

A magyarok menekülnek Romániából.
Brassó, jul. 9.

Predeal és Bukarest között naponként egy vonatpár közlekedik. A Romániából jövő vonatok százával hozzák a magyar honosokat, akik a határrendőrségen elmondják, hogy Romániában annyira magyar- és németellenes a hangulat, hogy ott nem érezték magukat biztonságban. A román hatóságok arra kényszerítették őket, hogy önként jelentkezzenek katonáknak. Tegnap délután több mint négyszáz magyar jött Romániából. Ez ügyben a határrendőrség távirati jelentést tett a belügyminiszternek.

Az orosz flotta indulásra kész
London, jul. 9.

Odesszából jelentik: Az orosz fekete-tengeri flotta kifutásra kész. Az orosz sajtó

BIHARMEGYE A TÜDŐVÉSZ ELLEN.

A biharmegyei orvos-gyógyszerész- és természetvizsgálók együletének vándorgyűlésén dr Weisz Jakab, az élesdi szanatórium orvosa rendkívül érdekes tanulmányban ismertette Biharvármegye tüdővész akcióját. Az előadás gondolatmenetét a következőkben közöljük:

Hazánkban évenként átlag 70000 ember pusztul el e betegségben.

Biharmegyében az összhalálozás 24 és 33/100 és ennek a pro mille számnak 12 százaléka tuberkulosis következtében áll be. Ha a magyarság lakta vidéket összehasonlítjuk a románvidékekkel, az előbbi halálozási arányszáma kedvezőbb, mint az utóbbi és mégis ez utóbbinak a tuberkulózisban elhaltak száma kisebb mint a magyarság vidékein. Ez bizonyosan statisztikai tévedés és onnan fejthető meg, hogy a magyar vidékeken pontos kezelés szakértelmes halottképek vannak.

Biharban átlag 14000 egyén szenved tuberculosiban. A megbetegedés oka a tubercolis bacillus, mely mindenütt fenyegeti az emberi életet.

Az emberi szervezet hajlamos a megbetegedésre, a megbetegedés azonban még

sem oly nagy. Egyik híres orvos az általa boncolt egyének 90 százalékában talált bacillust a nélkül, hogy ezek megbetegedésnek a legkisebb jelét adták volna, ami azt mutatja, hogy a baktérium még maga nem betegség és a szervezet vele szemben erősíthető. A védekezés szempontjából ez igen fontos, mert a külső körülményeket, melyek a szervezet előnyére szolgálnak a fertőző mikroorganizmust pedig megölik, hatalmunkban van szabályozni és így a szervezet ellenálló képességét is fokozni.

A tuberkulosis ellen való küzdelem főfeladata, hogy köztudatba vigyük, miképpen kell a fertőzéstől óvakodnunk. Tiszta levegő, egészséges táplálkozás, minél kevesebb alkohol fogyasztás mindmennyi eszköz, hogy a szervezet fertőzésnek kitéve ne legyen.

Áttérve az intézkedésekre, melyek a tüdővész ellen való küzdelemben már érvényre jutottak, sajnálatos, hogy alig van iskola, hol a növendékeket a szükségesekre oktathatnák. Fontos a belügyi kormány legutóbbi rendelete, mely a tüdővészesek kötelező hatósági nyilvántartásáról szól. Elköltözés, elhalálozás esetén a hatóság köteles a lakást fertőtleníteni. A társadalom többet tehet azonban, mint a hatóság, mert erkölcsileg és anyagilag is erősebb. Erkölcsileg, mert vele szemben a betegnek több a bizalma, anyagilag, mert módot nyújthat, hogy a betegséget előmozdító

körülmények kevesbedjenek. Előbb szanatóriumok felállítását sürgették, ma a francia dispensaire rendszer kezd uralkodni, melynek az a célja, hogy a beteget otthon, saját lakásán ápolják s lássák el a szükségesekkel és hogy az egészségeseket a betegtől távol tartsák.

Biharmegye sokat tett eddig is e hiedelemben. Dr Möriz Ernő vmegyei főorvos nevéhez fűződik a legtöbb tüdővész elleni egyesület alakítása, ezen egyesületek támogatása fél százalék pódadóval. Sok munkáslakást épített a vármegye. Modern termekkel ellátott iskolák épültek. Az eddig indolens közönség is kezd érdeklődni és a vmegye mozgalmának ez is igen lényeges eredménye. Az élesdi gyermekszanatórium is óriási haladás, évenként 25-30 gyermek nyer itt higienikus viszonyok között pompás ellátást és oltalmat az inticiálás ellen, vagy az inficiáltak teljes javulást és gyógyulást.

Weisz dr. előadása meggyőző volt mindenkit arról, hogy Nagyvárad városával párhuzamosan Biharvármegye is erélyes akciót kezd a tüdővész pusztításaival szemben. Ez a csendes, de igazán nemzetmentő küzdelem most még csak a kezdetén van; minél tovább halad, annál előbbre jut a magyarság megerősödésének ügye.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készíttetnek

Fehér János kötszergyárában (Rákóczi-ut, Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti és betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagy raktára, múlábak, támgépek, miderek jutányos árban

és kitűnő kivitelben készíttetnek. Telefon 419.

15-én ezredjeiknél jelentkezenek. Számos tartalékos katonarvos is utasítást kapott, hogy legyenek készen. Orvosoknak külföldre szóló utlevelet nem adnak. Skallow kormányzó, aki szabadságon volt, már visszatért a városba. Abból a körülményből, hogy a kormányzó szabadságidejét megszakította, szintén a mozgósításra következtetnek. Kievből is az a hír érkezik, hogy már kibocsátották a mozgósítási parancsot.

Helyreállít a szerb-görög összeköttetés.

Belgrád, július 9.

Hivatalosan jelentik, hogy a szerb hadvezényletnek sikerült az összeköttetést a szerb és görög hadsereg között helyreállítani. Taktikai okok miatt nem közölnek részleteket.

A bolgárok visszavonulása.

Belgrád, július 9.

A bolgárok föladták azt a szándékukat, hogy Demir Hisszárt megszállva tartásuk és valószínűleg Szerrezt is föl fogják adni. A bolgár csapatok Sumája Balja felé vonultak vissza. A görögök mindjobban előrenyomulnak a Struma völgye felé. Az úszkübi vasuti összeköttetés megszakadt és a vonatok csak Gümeldzség mennek.

Bulgária és a románok.

Szófia, jul. 9.

A hétfői miniszteri tanácskozásban és az utána következő koronatanácskozásban, amelyen az ellenzéki vezérek is résztvettek, kiváltképpen a román-kérdéssel is foglal-

koztak. Ez a tanácskozás este tíz órától reggel négy óráig tartott.

Az ellenzéki pártvezérek kijelentették, hogy a Romániával való teljes és azonnal való megegyezés föltétlenül szükséges. Az ellenzéki körök azt hiszik, hogy Danev a bonyolult helyzet miatt kénytelen lesz legközelebb lemondani, hogy a külső politika irányának gyökeres megváltozását lehetővé tegye.

Az oroszok fenyegetése.

Bécs, jul. 9.

A Zeit berlini tudósítója odavaló orosz körökből értesült, hogy Oroszországban ez idő szerint igen nagy az elkeseredés Ausztria és Magyarország ellen. Az orosz közvélemény azt mondja, hogy az új balkáni háborúért a monarchia a felelős, mertha Ausztria és Magyarország nem tanácsolta volna a balkáni államoknak, hogy a cár döntőbíráóságát utasítsák vissza, akkor a cár békésen oldotta volna meg a bonyodalmat. Ha Ausztria és Magyarország mozgósítani fog, akkor Oroszország is hasonló intézkedést fog tenni.

Bulgária titkolózik.

Szófia, jul. 9.

A félhivatalos Mir tegnapi cikkében azt írja, hogy az eddigi hadműveletekből ítélve a háboru tovább fog tartani, mint eleinte hitték és döntő sikerek csak néhány nap múlva várhatók. Addig azonban a közvéleménynek türelemmel kell lennie és biznia kell a győzelmes bolgár fegyverekben. Miután nagy érdek fűződik a hadműveletek titokban tartásához, a bolgár fegyverek végleges győzelméig nem publikálják a részleteket. A teljes titoktartás ma szükségesebb mint a török háboru idején volt, amikor pedig oly kitűnően bevált.

Komoly veszedelem.

Páris, jul. 9.

A Figaró értesülése szerint az orosz diplomácia akciót készít elő, hogy valamelyik hadviselő félnek legelső döntő küzdelme után véget vessenek a további háborunak. Attól félnek, hogy a balkáni helyzet komoly veszedelemmel fenyegeti Európa békéjét. Oroszország, amely számos csalódása mellett sem tud lemondani a balkáni népeken való protektori szerepéről, nem fogja tűrni Bulgária összetörését.

Kolera a szerb táborban.

Belgrád, jul. 9.

Az úszkübi szerb táborban járványosan lépett föl a kolera és onnan hazahozatott sebesültek azt mondják, hogy a betegek száma ijeszítően szaporodik.

A magyarok menekülnek Romániából.

Brassó, jul. 9.

Predeal és Bukarest között naponként egy vonatpár közlekedik. A Romániából jövő vonatok százával hozzák a magyar honosokat, akik a határrendőrségen elmondják, hogy Romániában annyira magyar- és németellenes a hangulat, hogy ott nem érezték magukat biztonságban. A román hatóságok arra kényszerítették őket, hogy önként jelentkezzenek katonáknak. Tegnap délután több mint négyszáz magyar jött Romániából. Ez ügyben a határrendőrség távirati jelentést tett a belügyminiszternek.

Az orosz flotta indulásra kész

London, jul. 9.

Odesszából jelentik: Az orosz fekete-tengeri flotta kifutásra kész. Az orosz sajtó

BIHARMEGYE A TUDÓVÉSZ ELLEN.

A biharmegyei orvos- gyógyszerész- és természetvizsgálók egyletének vándorgyűlésén dr Weisz Jakab, az élesdi szanatórium orvosa rendkívül érdekes tanulmányban ismertette Biharvármegye tudóvész akcióját. Az előadás gondolatmenetét a következőkben közöljük:

Hazánkban évenként átlag 70000 ember pusztul el e betegségben.

Biharmegyében az összhalálozás 24 és 33‰ és ennek a pro mille számnak 12 százaléka tuberkulózis következtében áll be. Ha a magyarság lakta vidéket összehasonlítjuk a románvidékekkel, az előbbi halálozási arányszáma kedvezőbb, mint az utóbbié és mégis ez utóbbinak a tuberkulózisban elhaltak száma kisebb mint a magyarság vidékein. Ez bizonyosan statisztikai tévedés és onnan fejthető meg, hogy a magyar vidékeken pontos kezelés szakértelmes halottképek vannak.

Biharban átlag 14000 egyén szenved tuberkulózisban. A megbetegedés oka a tubercolis bacillus, mely mindenütt fenyegeti az emberi életet.

Az emberi szervezet hajlamos a megbetegedésre, a megbetegedés azonban még

sem oly nagy. Egyik híres orvos az általa boncolt egyének 90 százalékában talált bacillust a nélkül, hogy ezek megbetegedésnek a legkisebb jelét adták volna, ami azt mutatja, hogy a bakterium még maga nem betegség és a szervezet vele szemben erősíthető. A védekezés szempontjából ez igen fontos, mert a külső körülményeket, melyek a szervezet előnyére szolgálnak a fertőző mikroorganizmust pedig megölik, hatalmunkban van szabályozni és így a szervezet ellenálló képességét is fokozni.

A tuberkulózis ellen való küzdelem főfeladata, hogy köztudatba vigyük, miképpen kell a fertőzéstől óvakodnunk. Tiszta levegő, egészséges táplálkozás, minél kevesebb alkohol fogyasztás mindmennyi eszköz, hogy a szervezet fertőzésnek kitéve ne legyen.

Áttérve az intézkedésekre, melyek a tudóvész ellen való küzdelemben már érvényre jutottak, sajnálatos, hogy alig van iskola, hol a növendékeket a szükségesekre oktathatnák. Fontos a belügyi kormány legutóbbi rendelete, mely a tudóvészesek köteles hatósági nyilvántartásáról szól. Elköltözés, elhalálozás esetén a hatóság köteles a lakást fertőtleníteni. A társadalom többet tehet azonban, mint a hatóság, mert erkölcsileg és anyagilag is erősebb. Erkölcsileg, mert vele szemben a betegnek több a bizalma, anyagilag, mert módot nyújthat, hogy a betegséget előmozdító

körülmények kevesbedjenek. Előbb szanatóriumok felállítását sürgették, ma a francia dispensaire rendszer kezd uralkodni, melynek az a célja, hogy a beteget otthon, saját lakásán ápolják s lássák el a szükségesekkel és hogy az egészségeseket a betegtől távol tartsák.

Biharmegye sokat tett eddig is e hiedelemben. Dr Móricz Ernő vmegyei főorvos nevéhez fűződik a legtöbb tudóvész elleni egyesület alakítása, ezen egyesületek támogatása fél százalék pódadóval. Sok munkáslakást épített a vármegye. Modern termekkel ellátott iskolák épültek. Az eddig indolens közönség is kezd érdeklődni és a vmegye mozgalmának ez is igen lényeges eredménye. Az élesdi gyermekszanatórium is óriási haladás, évenként 25-30 gyermek nyer itt hygienikus viszonyok között pompás ellátást és oltalmat az inficiálás ellen, vagy az inficiáltak teljes javulást és gyógyulást.

Weisz dr. előadása meggyőződött mindenkit arról, hogy Nagyvárad városával párhuzamosan Biharvármegye is erélyes akciót kezd a tudóvész pusztításaival szemben. Ez a csendes, de igazán nemzetmentő küzdelem most még csak a kezdetén van; minél tovább halad, annál előbbre jut a magyarság megerősödésének ügye.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készíttetnek

Fehér János kötszergyárában (Rákóczi-ut, Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnya, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti** és **betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitűnő kivitelben készíttetnek. **Telefon 419.**

azt írja, hogy az esetben, ha Románia megkísérel Bulgáriából egy sávot megszállani, súlyos komplikációk fognak előállni. Oroszország Bulgáriának ily igazságtalan megtámadását nem nézhetné tétlenül.

Ehelyezik Nagyváradról a lőporos raktárt.

A miniszter rendelete.

Nagyvárad közönségét az utóbbi időben állandó rettegésben tartotta a katonai puskaporos raktár. Ez a veszedelmes épület Újváros fejlődése folytán egyre jobban szembe tűnt a lakosságnak, mely rémülten gondolt azokra az esélyekre, melyek egy vigyázatlan pere következményei lehetnek. Különösen nőtt az aggodalom azóta, mióta a raktár körüli térségen egyre gyakrabban jelent meg különböző okokból a nagyközönség.

Most ennek az aggodalomnak véget szakít a miniszter. Nevezetesen a honvéd tüzérségnek gyakorlótérrel kell gondoskodni. A miniszter a szakértők véleménye alapján most döntött ebben adologban. A miniszter leirata tegnap érkezett meg a városhoz.

A rendelet szerint a felállítandó honvéd tüzérségnek nem szükséges külön gyakorló teret kijelölni. A jelenlegi tér, melyet a közös tüzérség használ a honvédség részére is alkalmas és ott végezheti is gyakorlatait.

Ezzel kapcsolatosan a lőpor magazin kérdését rendeztetni a miniszter. A jelenlegi épületek semmi szín alatt sem tarthatók fenn erre a célra.

A város utolsó épületei oly közel fekszenek hozzá, hogy egy esetleges robbanás alkalmával beláthatatlan veszedelmek következhetnek be. Ezért a raktárt ki kell helyezni.

Az új raktárnak a rendelet szerint a jelenlegi raktártól 200, illetve a város utolsó épületétől legalább 760 méternyire kell lenni. A miniszteri rendelet igen érdekes kis bonyodalmat idézhet elő. Az utolsó épülettől ugyanis 760 méternyire már nem Nagyvárad területe fekszik, hanem Biharvármegyéje.

Kérdés már most, hogy az a terület, hová a raktárt helyezni akarják, nem magán tulajdon-e. És ha az, vajjon megengedi-e az illető, hogy az ő földjén egy veszedelmes épületet létesítsenek.

A miniszter elrendeli, hogy az ügyet intéző bizottság sürgősen üljön össze és határozzanak a kérdésben. A tárgyalásra meghívandó Biharvármegye alispánja is. Ez a tárgyalás mindenestre érdekesnek ígérkezik, mert lehetséges, hogy az új raktár területét csakis kisajátítás útján lehet megszerezni.

A miniszter igen sürgősnek tartja az ügy elintézését és felhívja Nagyvárad vá-

rosát, hogy a lehető legrövidebb idő alatt döntsenek. A tárnak ugyanis az új katonai nemek megérkezésekor már állania kell.

A vádtanács érdekes döntése egy királysértési pörben.

A Burg és a király.

A mult év júniusában a parlamenti események és a budapesti utca forradalmának hatása alatt, Aradon is nagy népgyűlés, utcai tüntetés volt, amelynek epilógusa egy királysértési per. Az aradi népgyűlésen ugyanis a többek közt beszédet mondott dr. Pogány Zoltán budapesti ügyvéd, aki éles hangon szónoklatban kelt ki az uralkodó rendszer ellen.

A beszédnek egy passzusa miatt a királyi ügyészség megindította az eljárást dr. Pogány Zoltán ellen. A vizsgálat megindult, és a nagyvárad királyi ügyészség beadta a vádiratot, amelyben Pogány ellen a Btk. 140. §-ába ütköző királysértés miatt emelt vádat, még pedig azért mert dr. Pogány Zoltán az Aradon 1912. június 16-án tartott népgyűlés alkalmával elmondott beszédében a következő kifejezéseket használta:

„először a királyi szó be nem tartása a Burgban, ez volt az első áruulás“ . . .

Dr. Pogány a vádirat ellen kifogással élt, azt hangsúlyozta, hogy ő a király személyét nem sértette, egyáltalán a király személyét fel sem hozta beszédében.

A kifogásoknak ez az érdekes passzusa a következőképp hangzik:

Nem állítottam sehohol sem, hogy a király szegte volna meg a királyi szót, csak azt vitattam, hogy a királyi szót szegték meg azok a felelőtlen személyek, akik a király környezetében vannak. A Burg kitétel épp úgy mint a kamarilla szó, használatos a dirasztia környezetének megjelölésére. Ezekre értettem az áruulást és nem magára a király személyére.

Itt tehát azt kellett eldönteni a vádtanácsnak, hogy a kérdéses beszédben a „Burg“ szó alatt érthető-e a király személye?

A vádtanács tegnap foglalkozott ezzel az ügygyel Korn Lajos törvényszéki bíró elnöksége alatt. A vádat dr. Vattay József királyi ügyész képviselte, dr. Rozvány védő helyett pedig dr. Grünstein Emil jelent meg.

A királyi ügyész azt az álláspontot hangsúlyozta, hogy a szónok a Burg szó alatt igenis a király személyét értette, mást nem is érthetett, hisz a királyi szót csak a király szegheti meg.

A védő ezzel szemben a kifogásokban előadott álláspont helyességét vita.

A vádtanács hosszas tanácskozás után hozta meg végzését és dr. Pogány Józsefet a vádirat értelmében vád alá helyezte.

SÖTÉT VONATOK.

Megakadályozott vasuti szerencsétlenség.

Tömeges panasz a székelyhidi vonatok ellen.

*

Eddig a belényesi vonatokat tartották talán az egész ország legmizerabilis vonatainak. Ha valami nagyon rossz és lehetetlen vonatot akartak illusztrálni, a belényesi vonatot állították oda. És ime ma már a folyton gunyolt vasut, lehetséges, hogy ép a guny folytán elég türethető állapotban van. Van most Biharvármegyében egy másik vasut is, mely ellen nap mint nap a panaszok egész özöne zudul.

Mint ismeretes, ennek a vasutnak két tehevonata a mult hó 17-én összeütközött. Szerencsére emberéletben kár nem történt, annál nagyobb volt azonban a két vonatban előidézett pusztulás.

A vizsgálatot a legnagyobb erélyvel indították meg és ennek folytán megállapították, hogy a karambol Molnár Imre vasuti altiszt felületességének volt a következménye.

Molnárt azonnal elbocsátották állásából. A karambol után óriási katasztrófa fenyegette a vasut két vonatát. A eset csak most tudódott ki, mert eddig senki sem árulta el, pedig nem árt, ha a nyilvánosság is foglalkozik az ilyen dolgokkal, akkor talán jobban ügyelnek a közönség életére.

Arról van szó ugyanis, hogy az összeütközés utáni napon a megrongált vasutitesten csak két órai késlekedéssel tudták a forgalmat lebonyolítani. A személyvonatok ennek folytán két óra helyett 4 órakor érkeztek meg. A változott menetrendről megfélemedtek az állomásfőnökök és elindították a vonatokat úgy Szilágyosomlyó, mint Margita felől. A vonatok utasokkal voltak telve.

A gépek teljes sebességgel rohantak a pályán s eközben az utasok száza felett ott lebegett a legszörnyűbb halál angyala. Bályok állomás előtt egyszerre nagyot rándultak a kocsik s az utasok egymásra bukva rémülten kiáltottak. Nyílt pályán megállott a vonat. Egymásután nyíltak föl a vasuti kocsik ajtói s az utasok ijedten érdeklődtek a megállás oka után. Csak ekkor tudták meg mily közzel járt hozzájuk a halál.

A két utasokkal zsufolt vonat gépjei fél méter távolságra, mint valami rémes szörnyetegek állottak egymással szemben. Hogy egymásnak nem rohantak a vonatok, annak egyedül a vonatok vezetői voltak az okai. Szerencsére, még elég korán észrevették a közelgő veszedelmet és minkét vonat vezetője teljes erejéből kezdett a baj elhárításához. Ezeknek a derék embereknek, akik lélekjelenlétükkel és bátorságukkal mentették meg az utasok életét, a közönség nagy elismeréssel is adózott.

Egyébként a vizsgálat is megindult annak megállapítása iránt, hogy kit terhel a felelősség a két vonat elindításában.

Felhasználva az alkalmat, itt rá kell mutatnunk arra a türethetetlen állapotra, ami ezen a vasuton uralkodik. A Nagyvárad Szilágyosomlyó között közlekedő vonatokon ugyanis oly gyatra a berendezés, hogy azt valóban nem lehet feltalálni másutt sehohol. A vonatok rosszak. A kocsik rosszul záródnak.

ZENKER
modern fényképész műterme
Helyi és vidéki telefon 12-26. Szent János-u. 72.

Finom kidolgozású levelezőlapok 6 db 1 K 40 f.
Fényképeket 50%-kal olcsóbban készítem mint
bármelyik fényképész Nagyváradon. A menyas-
szonyi felvételek kedvezményes árban készülnek.
Tisztelt megrendelőm 6 db fénykép után 3 leve-
lező lapot ajándékba kapnak.

Az eső beesik. (Kivéve, ha napos az idő.) A szél befúj. (Szélcsend idején nem.) Este arról lehet megtudni, hogy a margitai vonat érkezett be a nagyváradai pályaudvarra, hogy egyetlen kocsi sem ég a lámpa. Ily körülmények között valóban csoda, ha a betegé tett emberek nem támasztanak keresetet a vasut ellen és a vasúti tolvajok nem lopják végig minden este a sötétben gubbasztó utasokat.

Megfenyegetett rendőrkapitány.

Felborított márványasztalok.

*

Izgalmas incidense volt tegnap az egyik Szent László-téri kávéházban Kemény L. Ignác rendőrkapitánynak. Nem a kapitány volt passiv szereplője az esetnek, hanem egy fakereskedő. Kemény kapitányt mint az ügybe avatkozót érte a szóbeli inzultus, ami miatt még tegnap délután megindította az illető ellen az eljárást.

A kávéház zugott a vendégek zagyva beszédjétől, zöld asztalokon csörgött a dominokavics, szállt a füst mindenfelől, üzleteket kötöttek, az időt szidták, szóval a tipikus kávéházi közönség ült a szép korezmában és legkevésbé sem számítottak arra, hogy a következő pillanatban parázs botrány kavarja össze az embereket.

Az egyik homályos páholyban ült Herczeg Sándor sörraktári ügynök, Schwartz Dezső fakereskedő és még többen. Lehet, hogy a politikai helyzetről, a folytonos eszézésről, vagy a gyatra sörfogyasztásról folyt a szó, elég az hozzá, hogy a két békés szakmabeli férfi hevesen összeszóvalkozott. Herczeg Sándor felugrott és pofon ütötte Schwartzot.

A kávéházi közönség csak akkor riadt fel, mikor már Herczeg székeket dobált békésebb társa felé, aki igyekezett menekülni előle.

Óriási tumultus keletkezett körülöttük, a dulakodásnak áldozata lett egy pár drága márványasztal néhány pere mulva repültek Schwartz feje felé a hamvas vizes poharak.

A nagy verekedésnek véget vetendő, Kemény L. Ignác rendőrkapitány közbelépett. Két ember már szétválasztotta a hajbakapott hősöket, mikor Kemény kérdőre vonta Herczeget, hogy miért csinál botrányt a kávéházban.

— Kikérem magamnak, hogy engem a kávéházban kérdőre vonjon.

A rendőrkapitány csendre intette a hangos embert, aki kijelentette, hogy vállalja tettéért a következményeket.

— Kövessen a rendőrségre, szólította fel a rendőrkapitány az ügynököt.

— Idézzon meg, majd akkor megyek.

És nem engedelmeskedett. De később felment és — amint Kemény L. Ignác jelentésében mondja — megfenyegette a kapitányt, amiért vele szemben fellépett. Hogy majd így majd úgy. A hős ügynököt meg fogják büntetni.

Koldus konkurrencia.

Tőkepénzes koldus, aki szalmakazalban hál.

Nagyváradon konkurrálnak a lapok, konkurrálnak a gyárak, a kereskedők, az iparosok stb. stb. Hisz ez más városban is megvan, de hogy a koldusok is konkurráljanak, az már csakugyan nagyvárad specialitása. De hogy létezik, bárki meggyőződhetik róla a napnak déli szakában a premontréi templom sarkán.

A szerereplő cégek egy kék szemüveges férfi koldus és egy fekete szemüveges koldus. Valamikor a nőnek a postahivatal előtt volt üzlete, melynek felszerelése egy aszott kézből, egy görbe botból és egy sópáncodó hangból állott. A férfi valahol a Szent László-téren folytatta üzletét.

Hogy, hogy nem, de lekerültek az Uri utcára. Itt a férfi a templom sarkán tapogattott ki helyet magának. Hullott bőségesen a krajeár. Talán ezt irigyelte meg a fekete szemüveges nő, csak hogy egy délben, mikor a kék szemüveges férfi odatapogatózott a templom sarkára, ott a keze a sarok helyett puha asszonyi testen akadt meg.

Lekerült nyomban a két szemüveg és mint két fenevad, állottak szemben egymással a férfi és női koldus. Erre aztán hullott az áldás mind két részről.

— Te nyomorult! Elakarod venni a kényeremet. Kiált a férfi.

— Nem szégyenled magad velem, a nővel így bánni. Hát nem te akarod a kényeremet elrabolni?

Már majdnem előkerültek a botok is, mikor az asszony átment a tulsó oldalra és ott folytatta a maga monológját. Pár perc alatt nagy csődület keletkezett és a közönség nagy tetszése mellett leplezték le egymást a konkurrensok.

Érdekes dolgokat vágtak egymás fejéhez. A férfi elmondta az asszonyról, hogy az a város területéről már rég ki van tiltva és hogy Szatmárra való. No a nő sem maradt hallgatagon.

— Kérem, ne adjanak annak a gazembernek. Az megölte a feleségét és most is félnek tőle. Ott lenn a koldus részen nem ad senki sem lakást neki még pénzért sem. Este, mikor már nem adnak pénzt lemegy a Rhédei kertbe és ott a szalmakazalokban lakik. Ne adjanak neki! Sok pénze van a tükörkben.

És ez így tartott egy óránál tovább. A közönség megköszönte a két koldusnak a nyert felvilágosításokat és azóta mosolyognak rájuk, ha siránkozva mondják.

— Szerencsétlen világtalanoknak adjanak pár fillért.

Különböztetjük a rendőrség figyelmébe a konkurrens koldusokat.

Kijátszották Magyarországot.

A közös pénzügyminiszter egész csendben Ausztria javára megváltoztatta a boszniai vasutak építési programját és a saját felelősségére olyan vonalat engedélyezett iparvasut ürügye alatt, amely Magyarország megkerülésével újabb összeköttetést létesít Ausztria és a dalmát tengerpart között. A Boszniai erdőipari r.-társaság, amelynek részvénységét a miniszter, úgy halljuk, igen

drágán nemrégiben megvásárolta, engedélyt kért a bosznia-hercegovinai országos kormánytól, hogy a knini erdőségek kihasználása végett keskenyvágányú erdei vasutat építsen banjaluka—dobernini katonai vasut Prijedor állomásáig, körülbelül 110 kilométer hosszúságban. A boszniai országos kormány megadta az előmunkálati engedélyt és elrendelte a vonal közigazgatási bejárását. Ez az új vonal teljesen illuzóriussá teheti a bihács-növii összeköttetést, amely Bosznia északnyugati forgalmát volna hivatva Fiume és így Magyarország közelségébe hozni. Ezt lehetetlen lesz szó nélkül hagyni és még a parlamentnek, illetve delegációnak is kell annyi erejének lenni, hogy ezt az önkényes vasuti politikát lehetetlenné tegye.

HIREK

Tájékoztató.

Julius 13. Katholikus Népszövetség nyári mulatsága a Püspök fürdőben.

* **A király köszönete.** Biharvármegye törvényhatósága annak idején mély részvétét fejezte ki az uralkodónak Rainer főherceg halála felett. A részvét-iratot a kabinet iroda útján Ő felsége elé terjesztették. A király a vármegyének legmagasabb elismerését és köszönetét nyilvánította. A köszönőlevelet a belügyminiszter útján tegnap küldték meg Biharvármegyének.

* **A hivatalos lapból.** A nagyvárad kir. főügyész a főügyészségnél alkalmazott Farkas Jenő hivatalosolgát saját kérelmére a gyulai kir. ügyészséghez helyezte el.

* **Az erdélyi zsinat befejezése.** Az erdélyi egyházmegyei zsinat befejezése az eucharisztikus papi kongresszus ma délután lesz Gyulafehérvárott a következő programmal:

1. Mily hatással van a miserubrikák betartása — vagy be nem tartása a hívekre? Előadó: dr Szentiványi Róbert.
2. Miseruha, palást, karingformák. Előadó: dr báró Vécsey Aurél.
3. Hogyan, mikor tartunk litániát? Előadó: Sebestyén Mózes.
4. Öröklámpa, gyertya, ostya, borkérdés megoldása. Előadó: dr Kászonyi Alajos.
5. a) Oláregyletek az oltár körül, b) az Oe. vezessen a gyakori szent áldozásban, c) milyen estélyeket tartsanak? Előadó: Balázs Ferenc.
6. Nehézségek az Euch. társulat kötelessége körül. Előadó: Oláh Dániel.

I. Az Eucharisztikus kongresszust megelőzőleg 4 órakor a Misszió-társulat értekezletet tart.

II. Az Eucharisztikus kongresszus után a székesgyházban félhét órakor félórai szentségimádás, lesz, melyen a hívek is részt vehetnek és P. Móczik Felicián ének-kara több éneket ad elő.

Leitmann Dezső bank és keresk. irodája
Nagypiac tér, Gitye házban
megnyílt.

Mindennemü bank és kereskedelmi ügyek keresztül-
vitele a legrövidebb idő alatt.

Pénz közvetítés olcsó kamattal mellett.

Külön osztály: élet-, baleset-, tűz- és minden más
egyéb biztosítások.

* **Primicia.** Mordavszky József várad-egyházmezei áldozópap július 6-án a székesmegyei Podolinban mondotta első szentmiséjét. Manuduktora Spiritsza Ferenc podolini plebános volt, az ünnepi szentbeszédét pedig Hohol József kislomnici lelkész tartotta.

* **Készülődés a margitai kórház felépítésére.** Az eddigi tervek szerint 1915. januárban Margitán megnyílik az új kórház. Hogy ez kétségtelenül meg fog valósulni, annak legfőbb garanciája az a magas állami hozzájárulás, melyről tegnap számoltunk be. A 80.000 koronás támogatás híre Margitán nagy örömet keltett s most már minden irányban megtették a szükséges lépéseket a továbbiak iránt. Az új kórház orvosa dr. Havas Imre jelenlegi járási orvos lesz. Tegnap Havas kérvényt adott be a vármegye törvényhatóságához, hogy őt képeztessék ki a sebészet terén is, mert ebben jelenleg nem bír olyan jártassággal, amit a kórház megkíván. A kérelemmel a szeptemberi közgyűlés fog foglalkozni.

* **Halál a Báród-pataokban.** Styepola Károly nagybárádi erdőkerülő hazafelé igyekezett. Utközhen a Báród-patakon akart keresztülmenni. A nagy esőzés következtében a patak annyira megáradt, hogy az erdőkerülőt elsodorta. Minden erejét megfeszítve küzdött a vízzel Styepola, azonban nem tudott menekülni, belefult a patakba. Hulláját tegnap este Kisbárádon kifogták.

* **A kis bicskás.** Radics József 6 éves hályói lakos tegnap d. u. kint ült a kapuban egy darab kenyérral a kezében. Majd később Paizs Péter játszótársa közelébe hozzája. Előbb kenyeret kért tőle, majd indulatosan oda szólott a kis Radicsnak: Miért szidtal engem? A kis fiuk összeszólalkoztak, mire Paizs elővette bicskáját és a szájába dőfte Radicsnak. Sérültet beszállították a biharmegyei közpórházba.

* **Pésztító villámcsapás.** Tegnap délelőtt pusztító vihar vonult el az élesdi járás felett. A hirtelen jött zivatar a legelőn találta a csordát, mely nem tudott menekülni a veszedelem elől. A villám több helyen lecsapott. A marhák közül kettőt agyon is sujtott. Az erdő szélén több fát is szétromcsolt a villám. A Körözsbe minden percen lecsapott a villám. Nagyszalontán a gimnáziumba kétszer csapott le a villám azonban kárt nem okozott. Mezőgyánban azonban Kiss Jánost, aki egy fa alá menekült agyon sujtotta, ugyszintén agyonütötte Petrozsény György bojtárt is, aki nem tudott menekülni a vihar elől.

* **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk, Molnár Kálmán fiatal gyógyszerész, aki most a budapesti egyetemet végezte, tegnap elhunyt. Tífuszban megbetegedett és nem lehetett megmenteni, 4 heti szenvedés után meghalt. Temetése ma délelőtt 10 órakor lesz.

* **Szökött gyermekek.** Guttermuth János 14 éves budapesti születésű főgimn. IV. oszt. tanuló Szegedről megszökött. A délvidéki fiu a nevelőintézetből azzal távozott el, hogy a szüleihez utazik, azonban oda

nem ment s azóta magáról életjelt nem adott. Branyiczky Sándor karczagi lakos, 16 éves asztalos tanonc szolgálatadójától megszökött és június hó 14 óta Karczagra vissza nem tért. A Szamosújvári javító intézetből Kodia Oktáv 17 éves intézeti kovácsinas és Muntján János 15 éves szintén az intézetben kovácsinas f. hó 2-án este 7 órakor megszöktek. Mindkét fiu kékesikos ruhát, kocás inget és intézeti bélyeggel ellátott bakancsot viselt, mikor az intézetből megszöktek.

* **A nyári szinkör.** Ismét kevesebb egy illúzióval, azt hittük pedig, hogy a nyári szinkör évenként felmerülő bájos bajait egyedül Nagyvárad specialitásának mondhatjuk. Egy pozsonyi újság azonban rácafol erre, amint itt következik:

Színház, meg Aréna.

Nálunk minden bolondjába megy. Van egy Arénánk, ahol nyáron nem mernek a színigazgatók játszani és van egy köszínházunk, amelyik nyáron is kellemesebb, mint a százezrekbe került ligeti Tespis kordégaráza. Már most minden nap találgatni, kutatni kell, hol játszanak este: az Arénában vagy a színházban? Nyáron az Aréna van nyitva. Városi Arénát jeleznek a színlapok is, de ha egy kis felhő, egy kis eső mutatkozik, ijedve dugják ki a zászlót a köszínház erkélyére, jelezve, hogy nem odaát, hanem idebent a színházban lesz este az előadás.

Fura dolog, igazi pozsonyi specialitás. Egy kis leánynak volt erre a legtalálóbb megjegyzése, amikor tegnap meglátta a zászlót a színház erkélyén. Azt mondta: — Anyuskám, ma megint a színházban van az aréna.

Vigasztalódjék tehát a Tekintetes Színügyi Bizottság . . .

* **Esik az eső.** Tudniillik rég nem esett az előbb 5 percig igazán egészen elcsendesedett, még csak nem is szitált és mikor az emberek egy »na végre!« kiáltással kisiettek egy picit a levegőre, zsupsz, hatalmas felhőszakadás omlott a nyakunkba. A nyájas olvasó most bizonyára nevetni fog, vagy pedig pukkan és pikked szelid dühében és bosszankodik, óh hogynem, mikor a riporter pont esőcikkkel áll elő és nem elég, hogy az ablakon keresztül tehetetlenül, ásitva, rossz, lestimolt hangulatban nézi, hogy az eső csak hull, hull, hull és még mindig csak hull, hull, hull. A csatornából pedig egyhangu csobogással ömlik a víz, igazán idegessé teszi az ember fülét. Mondom, mindez nem elég, mert akkor jön az újság és az is az esőről kezd csevegni, sőt horribile dictu, olcsó és ócska szellemeskedéseket ad le. Ó, már bocsásson meg a nyájas olvasó, de a lapnak mindég aktuálisnak kell lenni és mi most a legaktuálisabb téma? Az eső és ismét csak az eső. És hogy ócska?

Na majd az esőről fogunk ilyen hangulatban, — és ilyen időben új vicceket kigondolni. Pedig abban is téved a Ny. O., hogy az eső egyhangu unalmassággal esik. Dehogy Tessék csak figyelni. Most, csendesesen, finoman szitál, apró kis szemekben, oly édesek ezek a nyájas esőszemek, amint ráhullanak a legújabb, szép szalmakalapra, mind megannyi kis gyöngyszem. Aztán sötétebb lesz, hirtelen egy csattanás és a következő percben zuhog, mintha dézsából öntenék, két perc alatt mindenki nyári fürdőt

vehet, — ruhában. Csakhogy esenededik végre. Most . . . most . . . ki fog tisztulni Tetszett tévedni egy picit. Már ismét új az ítem. Most azután igazán unalmas, úgy mintha soha sem akarna elállani s esik, esik, esik olyan őszi stílusban. És mindezek dacára a város egy része vízhiányban volt. A vezetéket elzárták, állítólag azért, mert a város az összes vezetéki vizet az utcák locsolására használta fel.

Saját megbízhatatlan tudósítónknak sikerült megtudni a meteorológiai intézet időjárásjelölését a következő napokra:

— Elvéve zivatarok, csapadék.
— Sok helyütt csapadék, zivatarok.
— Északon, Keleten, Nyugaton, Délen csapadék. Meleg, száraz napos idő várható.

Lehetne pedig komoly hírekről is beszélni, . . . de már igazán elég . . .

* **Talált tárgyak.** Egy pénztárca nagyobb összeggel, több pénztárca kisebb összeggel, egy drb. Temesváron kiállított zálogjegy, egy Bankszövetkezeti betéti könyv (Körösi Irma nevére szóló.) Egy drb. női mellényke (leibchen.) Egy drb. aranylánc, egy 3 hónapos malac. Igazolt tulajdonosok a rendőrkapitányi hivatal II. e. 8. sz. szobájában jelentkezzenek.

* **Adófizetés csekk utján.** Nagyvárad törvényhatósága szabályrendeletet alkotott, melyben megengedte, hogy a polgárok csekk utján is fizethetik az adót. A miniszter tegnap visszaküldte a szabályrendeletet módosítás végett. Így legközelebb át fogják dolgozni a szabályrendeletet és újból felterjesztik a miniszterhez.

* **A százados emléktárcája.** Elvesztett, vagy ismeretlen tettes által ellopatott egy ezüst cigaretta-tárca, melynek hátulján »Három a tánc 1906.« és egy nemesi címer van bevésve. A tárca belseje aranyozva van, belül első oldalon »Szívélyes emlékül«, a második oldalon »Hálás tanítványai« és mindkét lapon 12. név van bevésve. Tulajdonosa, egy honvédszázados, aki kéri a megtalálót, hogy a cigaretta-tárcát szolgáltassa át a rendőrségnek, ahol illő jutalomban fog részesülni.

* **A villamos kocsiba csapott a villám.** Tegnap délelőtt a hatalmas zivatar alkalmával a Kolozsvári-utca elején a villám az 5-ös számú villamos kocsiba csapott. A kocsit hirtelen megállt, de a rövidzárlaton kívül semmi baj sem történt.

* **Hölgyek figyelmébe!** Schmidt női fodrásznál — Rákóczi-ut 5. sz. alatt készülnek a legelegánsabb divatfrizurák — továbbá valódi prima hajból mindennemű hajmunkák — u. m. parókák, transzformatiók már 60 K-tól feljebb, divatbandó, hullámrész stb. Lemoshatatlan hajfestés, ondulatió, hajmosás manicür. Telefon 11—98.

Értesítés.

A mai naptól kezdve házhoz szállít a Schlauch-téri kioszk mindennap jegeskávét és fagyaltot, kisadag fagyalt 24, nagyadag fagyalt 30 és jegeskávét 30 fill. Megrendelések naponta bármely órában el lesznek intézve. MAGYARI BÉLA hírneves cigányzenekara szórakoztatja a n. érd. közönséget ünnep és vasárnap.

TELEFON 10-70.

LIFT.

TELEFON 10-70.

MODERN FOTOGRAFIA DAJKOVITS
SPECIALISTÁJA Nagyvárad. Sas-palota.

Kertész S. Sándor

női divatruházában

Kossuth-utca elején
Meglepő olcsó és szolid árban
szerezhetők be az összes nyári ujdonságok.

Szép grenadinok, Eponges, vásznak, lüszterek, szádák és még más mindennemű nyári sima és ternó kelmék, mosó árak a legmegbízhatóbbak. **Napernyők.**

M. kir. államvasutások kedvezményes szállítója, szabot árakból 10% engedmény.

Legszebb menyasszonyi kelengyék.

Telefon 1030. Telefon 1030.

* **Hölgyek kényelmére** bevezette a telefont, hogy a fürdő szezonra gyorsabban lehessen hölgyeinknek a megrendeléseket feladni a *Mille Juliette* fűző-teremnél Nagyvárad Színház-u. 4. Emke mellett. **Készít:** legújabb divatu fűzőket, haskötőt, melltartót, egyenestartót stb. *Allandó nagy raktár fűzővédőkben.* Telefonszám 827.

x **A Bettiai barlang titka** már fel van fedezve, de az is nyílt titok, hogy játékot, ajándéktárgyat és egyéb. bazarcikket a legjobban a **Párisi bazárban** a Sas alatt lehet vásárolni.

* **CSODASZÉP, friss, idejé termésű csemegeszőlő!** Őszibarack, cukoráfonya, ausztráliai idejé alma, friss paradicsom stb. Kitűnő hegyi borok, kőbányai szalon és maláta sörök. **MERTZ NÁNDOR** csemegés üzletében, Kőrös-utca. Telefon 448 sz.

x **Klein Vilmos és Társa** üzlete ismét megnyitott Rákóczi-ut 18. Meglepő olcsó és szolid árban szerezhetők be finom férfiingek a 2-3. lábaválók 1-2, gyermek-kötények — 50, gyermek harisnyák — 24, 12 drb finom batiszt zsebkendő 3 —, férfi és gyermek sapkák már — 36 fillértől, női kesztyűk — 18 fillértől, vászoncipők — 60 ftól. Mindezen kívül kaphatók férfi és női esernyők, clott és siffon szoknyák, bőr és acél árak és sétatokok nagyválasztékban. Nagyobb mennyiségű legújabb öngyűjtőt — 50 fillérjével árusítjuk ki.

x **Két jogász sétál a városban**, szemben találják magokat egy régi ismerősükkal Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruha kereskedésében a **Zöldfa-utca**n, passagő-kapu mellett.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lévai M.-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbbtől a legrészesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastétők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sárkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjelennek.

x **A városban** számtalan esetben lehet csoportosulásokot látni, amint a hölgyek tanácskoznak egymás között azon a hallatlan olcsó árban forgalomba hozott **harisnya és keztü cikkeken**, amit **Ungerleider Salamon** harisnya és keztü áruháza árusít Nagy-Váradon, Szent János-utca 4. sz. alatt.

x Az „Erdélyi Kereskedelmi és Automobilforgalmi r.-t.” itteni fiókja június hó 1-én **Körház-utca 6. sz.** alatt modernül berendezett, újonnan épülő **GARAGE ÉS JAVITÓMŰHELYT** nyit meg. A garage és javítóműhely felszerelése és kiállítása minden követelményeknek megfelelő lesz. A társaság eme új vállalkozása automobilista körökben általános meglepetést kelt, annál is inkább mivel Nagyváradon és az egész megyében ily szakszerűen berendezett garage és javítóműhely az autotulajdó-osók között régen érzett közük-séget pótolt.

* **Kossuth-utca 6. sz.** ház omeletén a Kőrös felőli oldalán modern háromszobás lakás mel-
lék helyiségekkel november 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

Elsőrendű modern hölgyfodászterem a

Rammingeré

s. inházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076.

x **Szandál 20—25** számig 2 korona; 26—28-ig 2 K 60 f., 29—34-ig 3 K 20 f., 35—42-ig 4 K, Vászonn cipő 35—42-ig 1 K-től kezdve szürke és barna szarvasbőrből, női fél cipő 6 kor., női parti fél cipők 3 koronától kezdve Feketénél Szent János-utca, Kispipa mellett.

x **Szenzáció a Korona kávéházban.** Ma és minden este a Korona kávéházban egy országos hírnevű női zenekar hangversenyez a legújabb ének és zeneszámokkal naponta változatos műsorral. **Biró Irénke** és **Báthory Adél** karmesternők vezetése alatt, a társulat tagjai elsőrangú erőkből van összeállítva u. m. **Biró Irénke** csellóművész, **Kőváry Józsa** priménkesnő, **Báthory Adél** zongoraművész, **Földesy Lili** kitűnő harmonista, **Füredi** nővérek dob és hegedű művésznők és **Várady Franciska** nagybőgős, a társulat magán-számokkal is szórakoztatja a n. é. közönséget, a hangverseny kezdete este 8 órakor. Szabad bemenet. Szíves párfogást kérnek **Biró Irénke** és **Báthory Adél** karmesternők.

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi műszer, kötszer és testgyenesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett műhelyében készít mindenféle fém-csiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

x **Utások, Félix-** és **Püspökfürdőbe** menni szándékozók figyelmébe ajánljuk **Serác Aurél** sörcsarnokát (Váradvelencei állomásnál) hol a közönség kényelmére modern nyári fedett terraszok állanak rendelkezésre, amelyekben naponta frissen csapolt **Dréher-sör** és dupla maláta sör, kitűnő borok, izletes hideg és meleg ételek kaphatók.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a **most megnyitott Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Méréselt árak. Nagy Sándor-u. 17.

Valódi **Chassala** szandálok, amerikai tenniscipők és szabadalmazott tenniscipők kizárólag

REICHARD áruháza
cégnél kaphatók.

* **Téli ruhákat** u. m. bundák, szőrme és plüss kabátokat, szőnyegetek stb. nyári gondozásra elvállalunk felelősség mellett javítással együtt **Hatvány** és **Szentmiklósy** szűcsök, Nagy Sándor-u. 1.

x **Érdekében áll**, hogy megrendeléseivel felkeresse **Biró László** és **Tsa** urit, női- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak, modern szabás, elsőrendű munka **Sal Ferenc**-utca 17. Telefon 832 sz.

* **A Kocsitartó** közönség szíves figyelmét felhívjuk **ÜVEGES JÁNOS** kerékgyártó munkáira **Báthory-u. 9. sz. Jutányos árak.** Meghívásra azonnal megjelennek.

Olcsó gyógykurák itthon.

Astma, köszvény, vesebajok gyógyítása **fénysugaras fűrdőkkel**, légzési bajok, tüdő, gége-hurut ellen. **Belégzési s süritett levegőjű** (pneumatikus) kamrák

Nem kell okvetlen gyógyfűrdőbe utazni, mert Nagyváradon is tarthatók a gyógykurák.

Dr Rácz Ödön sanatóriumában

Szilágyi Dezső-u. 7. Telefon 639. Bejáróknak egész nap nyitva. Benlakóknak olcsó pensio.

Vigyázat!!

DIÓSY SOMA (DIÓSY MISKA)

CIMFESTŐ, ZOMÁNC Tábla KÉSZÍTŐ

EMKE és PANNONIA KÖZT

ROSENZWEIG MIDERES MELLETT VAN

TELEFON 839 SZ.

OCCASSIO ELADÁS

a tavaszi idényre

Tátray Gusztáv

kézimunka üzletében

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783. :: Telefon 783.

Kossuth-utca 2 sz.

házban a volt Tóth

Zsigmond féle **üzlet-**

helyiség azonnal ki-

adó. Értekezhetni a

Polg. Tak.-pénztárnál

TÓTH JÓZSEF

épület és műbutor asztalos Nagyvárad,
Szilágyi Dezső-utca 12. Lakatos-ház.

A legjutányosabb árszámítás mellett készít mindennemű épület portál és műbutorasztalos munkákat, valamint javításokat a legizesebb kivitelben.

Tervek- és költségvetésekkel díjtalanul szolgálók.

Engel Dezső

vizsgázott fogtechnikus

Lakását Bémer-térre (EMKE
kávéház emeletére) helyezte át.

x **Különlegességi** cukorka- és csemegeüzlet csak egy van városunkban, a *cukorka bonbonniere* a Bémer-téri korzón, hol sem kávé, sem fűszer szag nem járja át a cukorka és csemege különlegességek ízét. Ezért mindenkinek saját érdeke egészségi szempontból is, hogy szükségleteit ott szerezze be. Finom kiszolgálás és olcsó ár. Tisztelettel *Benedek Testvérek* tulajdonosok.

x **Ismét megérkeztek** elegáns modellkalapok UJHELYI RÓZA Rákóczi-utcai üzletébe, finom gyászkalapok és fátyolok is kaphatók. Telefon 130 sz.

* **Kossuth-utca** 12. sz. ház emeletén háromszobás utcai lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

* **Házvezetőnőnek** ajánlkozik helyben vagy vidéken egy fiatalúr, ki minden háztartási teendőkben jártas. Cim megtudható a kiadóhivatalban.

x **A „Fekete Sas“** éttermeiben összegyűlemlő moslék a helyszínen azonnal eladó.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

FODOR L. LAJOS

VIZSG. FOGTECHNIKUS

(Nagyvárad, Rákóczi-ut 9. sz.
Barcs-ház. Telefon 865.)

Végzi a FOGÁSZAT körébe eső összes műveleteket a MODERN FOGÁSZAT és FOGTECHNIKA LEGUJABB VIVMÁNYAI szerint, LEGMESSZEBB MENŐ KEZESSÉG MELLELT. IDEGÖLÉS, FOGTÖMÉS, FOGHUZÁS TELJESEN FÁJDALOM NÉLKÜL.

VILLAMOS MEGÁLLÓ.

Telefon 865.

Telefon 865.

IRODÁLOM

A „Katholikus Gyermekvédelem“ 1913. júniusi száma Keményfy K. Dániel szerkesztésében a következő változatos tartalommal jelent meg: 1. A hercegprimás és egyesületünk. 2. A keresztény szeretet áldása. Dr. Rajner Lajos. 3. Egyesületünk működése 1912-1913. Dr. Rott Nándor. 4. Tárcsa: A felszer alatt. Antal Margit. 5. Gyermekvédelmi tartózkodások. K. D. 6. A gyermektársadalom. Zachratka József. 7. Egyesületünk. (I. Közgyűlés. II. Központi bizottsági ülés.) A keresztény

gyermekvédelemnek ezen hézagot betöltő s a gyermeklélektan aktualitását szem előtt tartó organumot szívesen ajánljuk az ügy érdekében felkarolásra. Előfizetési ára 2 korona. Szerkesztőség Esztergom.

TANÜGY

Iskolai értesítők.

A nagyváradai premontrei főgimnázium.
Jellemző statisztikai összehasonlítás.

Vége az előadásnak és a sok száz és ezer sápadt diák boldogan hagyta ott az iskola szürke falait, sietve sietett haza pihenni, mert hej, de nagyon is szüksége van a pihenésre. Az iskolák pedig büszkén beszámolták ki az értesítőket, amelyekben beszámolnak egy év „hosszu, fáradságos, de eredményes“ munkájáról. Beszámolnak arról, hogy X. kitűnően tudta a latint, Y. azonban csak hármásra, Z. pedig egyáltalán semmit sem ért a görög aoristusokhoz, megbukott, szekunda, ismételni kell. De nem akarjuk itt a mai középiskolai rendszer hátrányos voltát, sok-sok hiányát felhozni, talán félreértenének bennünket, és így a rendszer hibája mellett talán elhomályosulnának, talán nem tűnnének eléggé szembe a valóban elért nagy és szép eredmények, amelyekért csak dícséret illetheti meg középiskoláink tanári karát. De tény az, hogy helyes középiskolai rendszerrel, nem a mai tantervvel pozitívabb, nagyobb, helyesebb, okosabb eredményeket mutathatna fel az iskola, biztosabb és helyesebb általános műveltséget adhatna, és valahogy inkább az élet számára tanítaná azt a sok ezer diákot, mert az az elesépfelt latin nyelvtanbeli példa, hogy „non scholae, sed vitae discimus.“ bizony alig-alig más, mint egy nyelvtanbeli példa, amelynek a tényét, a valóra váltását alig-alig vehetjük észre, a ma diákja az iskolában többet tanul az iskolának, a tanárjának, mint az életnek, mint a maga pozitív hasznára azokon a sok, hosszú-hosszu, fáradszó, kimerítő, idegbénító órákon.

Mindezeket a tényeket az értesítőkből is leszűrhetjük, világosan bebizonyíthatnók, azonban itt sem terünk, sem alkalmunk nincs rá. Küszöbön áll különben a középiskolák nagy általános reformja, amelynek keresztülvitelénél sok-sok tanulságot vonhatunk le az értesítők adataiból.

De nem célunk most ezzel a kérdéssel részletesen foglalkozni, csak egyszerűen sorra vesszük, ismertetjük az egyes iskolák értesítőit.

A nagyváradai premontrei főgimnázium.

Smetka L. Ödön igazgató közli az ősi és hírneves nagyváradai premontrei főgimnázium értesítőjét, melynek elején egy hosszabb tanulmánytal találkozunk. Földvéri Mihály tornatanár „Testfejlődési viszonyok a nagyváradai premontrei főgimnázium tanulóinál“ c. értekezése induktív módon, hosszas, fáradszó adatszerzés után bizonyítja be, hogy a mai iskolázás, vagy talán helyesebben az iskolázás mai rendszere, — amikor a test fejlődésével, egészségével, erejével alig törődünk és nem úgy törődünk, amint kellene, amikor a szellemi fejlődés, a szellemi nevelés, éppen fordított arányban áll a test fejlődésével, a testi neveléssel, — „a tanulókra számokban kimutatható káros befolyással bír.“

Az adatok azt mutatják, hogy mennyire teszi tönkre a diák energiáját, az testi fejlődését, a rendszeren túlszűfolt, poros osztályokban eltöltött hosszú, fáradszó figyellel és sok idegizgalommal eltöltött 5 óra, amelyre délután sem következik a túlterhelés miatt pihenés, elég testi, szellemi felfrassulás.

Kevesebb igazság van abban, amit az intézetekről mond az értekezés, különösen hibás az általánosítás és mert nem említi meg, mely intézet ellen van kifogása; káros ez éppen azon intézetek jó hírnevére, amelyek a higiénia sokat adnak s ahol a hálótermek úgy vannak berendezve, hogy éppen ez a szükséges tiszta és egészséges levegőmennyiség, amelyről az értekezés beszél, többszörösen is megvan.

Az értesítő adataiból közöljük a következőket:

A tanári kar tagjai közül Kiss Kolos Jenőt rozsnói igazgatóvá nevezte ki a prépost, dr. Pácz Sándor pedig kiskaposi plébános lett. Helyüket dr. Rédei Kornél és Ébert Béla prem. r. tanárok foglalták el. Dr. Károly Irént pedig öfelsége a nagyváradai kir. kath. jogakadémia rendes tanárává nevezvén ki, 1913 január 1-én megvált a nagyváradai prem. főgimnáziumban 32 és fél év óta viselt állásától.

Vizsgálatot tett összesen 610 tanuló, akik közül magyar anyanyelvű 520, német 10, román 80.

Figyelemreméltó statisztika.

Vallás szerinti megoszlás: r. katolikus 312, gör. kath. 91, gör. kel. 24, ág. ev. 7, ref. 49, zsidó 127. Tehát a róm. kath. tanulók az összes tanulók 51,1, az izraeliták pedig 20,8 százalékát teszik. Nem lesz talán érdektelen ebből a szempontból egy kis megfigyelőt tennünk a három nagyváradai középiskola (gimnázium, főreal és kereskedelmi) összes hallgatói között. A három egyenrangúnak tekinthető iskolában vizsgát tett 1222 tanuló; ebből r. katolikus 417, zsidó pedig 486. Százalékban kifejezve: róm. kath.: 34,1 százalék, zsidó 39,7 százalék. Egyedül a főgimnáziumban képezik a katolikusok az összes növendékek felét, a főrealiskolában 334 tanuló közül r. kath. 58, zsidó 187, a felső kereskedelmi iskolában pedig 278 tanuló közül r. kath. 47, zsidó: 172. Egy kissé elszomorító számok, nem is kell bővebb kommentárt fűzni hozzájuk, a következtetést mindenki minden irányban levonhatja.

De térjünk vissza a főgimnáziumra. Nézzünk egy kis bukási statisztikát. Legtöbben buktak, azt hiszem kitalálja az olvasó: latinból, 78-an, azután a mennyiség-tanból: 73-an; feltűnő sok a bukások száma rajzoló geometriából, amelyet pedig csak az az alsó négy osztályban tanulnak: 52. Minden tárgyból jeles volt 29 tanuló.

A főgimnáziumban a tanulók öntevékenységére is nagy tér nyílik, idejük ugyan nem sok juthat rá. Ötös-Önképzőkör, Erkel-Zenekör, Dalos-kör, Testgyakorlókör, amelyek a nagy nyilvánosság előtt is szerepeltek a tanévben.

A szépen fejlődő Mária-Kongregációban az a nevezetes változás állott be, hogy a kongregáció alsó és felsőosztálynak kongregációjává vált szét. Az előbbi vezetője Kraviánszky Mór, az utóbbi pedig Szilágyi Dózsa prem. tanár. A kongregáció dec. 8-án az idén is szép ünnepélyt tartott, a rendes és diszgyűléseken kívül.

A főgimnáziumi Segítő-Egyesületnek ünnepe volt az idén, most ülte fennállásának 40 éves jubileumát. Ez alatt az idő alatt 17,530 korona 40 fillér segélyt nyújtott a tanulóknak.

Az év végén 40 tanuló tett érettségi vizsgálatot.

(m. I.)

Ha nincs meglegedve szabójával, mert drága vagy rossz szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY.** és **TARSA** uriszabó céget Szilágyi Dózsa-u. 6 (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újra készítenek. Valódi angol szövetelek.

Helyi és vidéki telefon 980.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

A rendőrőrmester becsületsértési pöre. Becsei Ignác rendőrőrmester feljelentést tett Benedek Benjamin volt rendőr ellen becsületsértés miatt. Benedek ugyanis még rendőr korában egy izben azt állította Kovács János rendőr jelenlétében az őrmesterről, hogy 40 koronát zsarolt ki tőle és olyan ember, aki megérdemelné, hogy kiirtsák családotul. A rendőr elmondta ezeket a kijelentéseket Becseinek, aki meg is indította a pert Benedek ellen. Jankovich kir. járásbíró tárgyalta az ügyet. Benedek Benjamin, aki most irodaszolga, azzal védekezett, hogy a kérdéses kifejezéseket abban a formában nem mondta és nem volt szándékában Becseit megsérteni. A tanúk ellene vallottak és a járásbíró 100 korona pénzbüntetésre ítélte a volt rendőrt, aki az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

§ Vétkes bukás. M. József nagyszalonta lakos géplakatos és kutfuró-mester Bihar megye több községe részére készített ártezi kutakat. Azonban nem nagy szerencsével, mert e vállalatain körülbelül 20000 koronát vesztett. E balul sikerült vállalkozások azután anyagi romlásba vitték s minthogy a múlt év május, június, július havában, körülbelül 20000 korona összegig nagyszámu végrehajtásokat vezettek ellene, anélkül, hogy ő maga ellen a csődöt megkérte volna. Vétkes bukás vétsége miatt állott a büntető törvényszék előtt, amelyen Ember Géza elnökölt, a vádhatóságot pedig dr. Medvigy István kir. ügyész képviselte. Vádlott védője, dr. Váradi Ödön becsatolt bizonyítvánnyal igazolta, hogy vádlott hibáján kívül került csődbe, mert sokat vesztett, továbbá jó ideig betegeskedett, ő is, neje is, ami szintén sok pénzébe került. A törvényszék a vádlottat a 92 § alkalmazásával 30 kor. pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

NYILTÉR

KORN és SCHUBERTH

toilet- és divat festőművészek

megérkeztek.

Műterem: ERSZÉBET-LIGET INCZE-VILLA.

Ujdonság! Ujdonság!

Bármilyen kalapok és napernyők különleges művészies mosható festékekkel leendő megfestése.

Irodai órák: reggel 8-9-ig
 " " délután 2-3-ig
 " " este 7-9-ig

Szülők figyelmébe !!!

ajánljuk a "DONÁT-féle ker. magántanfolyamot" ahol mindazon tanulók, akik az iskolában nem tudták a kereskedelmi tantárgyakat elsajátítani, okvetlenül — különös kipróbált módszer alapján — a kereskedelmi életben szükséges tudományt megszerezhetik. Különösen kiemeljük, hogy a kereskedelmi tantárgyakban: **ugymint „egyszerű és kettős könyvvitelben, magyar és német levelezésben, ker. számtanban, váltótanban“**

érettségire is előkészítünk.

Június hó 1-én az összes tantárgyakban különösen gyors-, gép- és szépíráásra **uj tanfolyam kezdődik.**

Egész nyáron át nyitva. — Beiratások naponta! A tanfolyam vezetője:

DONÁT KÁROLY

Szabadság-utca 3.

TÁVIRÁTOK

Báró Perényi hivatalában.

Budapest, július 9.

Báró Perényi Zsigmond ma foglalta el hivatalát. Az új államtitkárt a miniszterium személyzete nagyon meleg fogadtatásban részesítette.

Désy csatlakozik Andrássyhoz

Budapest, július 9.

Ma Désy Zoltán kijelentette, hogy politikája minden tekintetben megegyezik Andrássy terveivel és hogy csatlakozni fog Andrássy pártjához. Ezt legközelebb be fogja jelenteni választóinak is.

Bulgária közvetítést keres.

Bécs, július 9.

Diplomáciai körökben abban a tudatban vannak, hogy Bulgária fel fogja kérni a nagyhatalmakat, talán első sorban a monarchiát, hogy közvetítse Románia közt és közte a tárgyalásokat. Ebből arra következtetnek, hogy Bulgária sem képes ellenfeleivel megküzdeni addig, míg Romániával fel kellene vennie a küzdelmet.

A bolgárok helyzete.

Belgrád, július 9.

A bolgárok helyzete a görögökkel szemben kedvezőtlen. A bolgár főhadserg állásajelentékenyen rosszabbodott.

A szerbek győzelme.

Belgrád, jul. 9.

(Saját tud.) A szerb csapatok jul. 2-án hatalmukba kerítették Istip városát. Ettől kezdve a bolgárok minden erőfeszítése dacára az egész vonalon visszavonulóban vannak. Az Okcsánya melletti ütközetben a

szerb hadsereg elvágta a jobb szárnytól a balszárnyát s ezt üldözőbe vette. A bolgárok itt nagy vereséget szenvedtek.

Egy román aeroplán katasztrófája.

Bukarest, jul. 9.

Kalafat mellett szerencsétlenül járt egy katonai repülőgép, a melyen Fotescu és Arion aviatikus kapitányok ültek. Az aeroplán 20-25 méter magasságban fölbillent és lezuhant. Alig ért földet, a benzintartó felrobbant és a repülőgép lángbakerült. Fotescu kapitány kezén és arcán súlyos égési sebeket szenvedett, Arion szerencsésen megmenekült, az aeroplán azonban elégett.

Regénycsarnok.

AZ ELHAGYOTT RÓMA.

Történeti elbeszélés.

Irta **Dús László.**

(Folytatás.)

66.

— Ma nem küld hozzánk Róma egyetlen virágot sem! — mondotta az urnó, akit Dante nem ismert.

A szicíliai abba hagyta a dalt.

— Pedig vágyol esőkjai után Madonna? — válaszolt a férfi.

A szicíliai szavaiban guny és a ki nem törő szitok árnyalata rezgett, szemei izzón tütek a nő alakjára.

— Sicario Banda! — szolt a nő szigoruan, — nagyon sokat mersz.

A szicíliai megrázta fejét, hogy csak egy hullámozott fekete hajkoronája és indulosan válaszolt:

— Mindig virág! mindig más! — itt beszorította ajkait, mintha acélfogóval fogták volna össze.

Dante Alighieri ismét hallotta azt a szót, amit a halász mondott aminek értelmét nem vehette.

— Vigyázz! — intette a szicíliait a nő, — egy szavamba kerül . . .

— Inkább mondd ki azt a szót, madonna! — minthogy így kinezol örökké.

— Ne tovább! — válaszolt a nő felállva, szigoruan, — türhetetlen vagy.

A szicíliai lehajtotta fejét, megpengette a mandolin hurját és egy panaszos dalba kezdett, melyben szerelméből fakadó gyötrelmét panaszolta el, tüzzel, ahol kellett, lágyan, andalítóan, ahol keserveit nyögécselte és oalolt úgy, hogy keszeiből ömlöttek a könyvek és könyvekre fakasztotta a nőt is, aki a dalra újra vissza ült helyére.

— Szenvedsz, Sicario! — mondotta a nő.

A szicíliai letörülte könyeit és elfuladt hangon felelte:

— Szenvedek, madonna! — de inkább szenvedek itt, mint boldogan éljek Adernóban, az Etna alján a narancs és palmligetekben.

A nő varázslatos mosolyával rá nézett a szicíliaira, aki e tekintet büvös hatása alatt egész testében megremegett és mintha dalt kísérne rezgő hurrall, lágyan pengette mandolinját majd, amikor a nő elfordult tőle, hogy a koros asszonyhoz intézze szavait, mintha mennydörgés reszkettetné meg a levegőt, vad, őrzöngő dalba kezdett és verte ujjával a hurokat, hogy azok is neki szilajodva kísérték danáját.

Mint mikor az oroszországi mutatóványait adja elő a puszták királyával, hörögve bugva engedelmeskedik a szavainak és tekintetének, de mikor a mutatóványak

vége van, megnyílik a ketrecajtaja és ki-
menekül a szelídítő, a varázs alul felszaba-
dult állapot bősziúten, vad ordítással ugrik
utána és bele vágja körmeit a ketrec vas-
oszlopaiba, épen úgy tett Sicario is.
(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI PÓSTÁJA:

Élesd. Köszönjük, de oly későn jött, hogy
csak egy részét használhatjuk, a többi régen ak-
tualitását veszítette. Kár a késedelemért, mert külön-
ben igen szép tudósítás. Az effélékről azonnal ké-
rünk értesítést, napilap napok multával nem térhet
vissza régi eseményekre.

N. M. Az a fővárosi lap mindkét »szen-
zációját» tőlünk vette át, napokkal később, felmele-
gitve.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Októberi buza	— — —	11.24
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.75
Októberi rozs	— — —	8.92
Juliusi tengeri	— — —	7.60
Aug. tengeri (1913)	— — —	7.80
Tengeri 1914 májusra	— — —	7.26
Októberi zab	— — —	8.54

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény	—	805.50
Osztrák hitelrészvény	—	612.—
4%-os koronajár-dék	—	80.90
Osztr. magy. államv.	—	685.—
Jelzálogbank	—	412.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	502.—
Hazai bank	—	278.—
Magyar bank	—	524.50
Keresk. bank	—	3600.—
Rimamurányi	—	668.50

Salgótarjáni kőszén	— —	734.—
M. Alt. Kőszénbánya	— —	1005.—
Közuti vasut	— —	625.75
Városi villamos	— —	352.—
Adria	— —	530.—
Atlantika	— —	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

CSEPLÉSHEZ!!

gőzekéhez és mindennemű ipari
célokra leggazdaságosabb elsőrendű
:: **SZENEBEN** ::
előnyös ajánlattal szolgál azonnal és
későbbi szállításokra

UJVÁRI JOZSEF

szénnagykereskedő

Nagyvárad, Uri-utca 14. Interurbán 431.

A

jó bornak

nem kell cégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy
mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult újonnan beren-
dezt étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kétféle saját termé-
s borai, **előzékeny kiszolgálás**, szo-
lid polgári árak. **Abonensek naponta
felvételnek.**

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban

Jó bornak

nem kell cégér

régi magyar közmondás ezt bizo-
nyítja a **FEKETE SAS** étterem
új bérője, kinek a sok hirdetésre
szüksége nincs, mivel már ugys
köztudomásu tény, hogy újonnan
berendezett francia és magyar
konyha áll a n. é. közönség
rendelkezésére. Az alsó étter-
mekben női kiszolgálás, aki a
kitűnő konyháról és figyelmes ki-
szolgálásról még nem győződött
meg, az tegyen egy próba látó-
gatást.

Ujdonság! Ujdonság!

Tündér harangok.

Bárki egy ora alatt meg-
tanulhat rajta játszani. Ko-
vácsolt vas állványon, 15
összehangolt ezüstménesen-
gővel van ellátva. Erős
szép kivitelben, verőkkel,
tokkal, mesés ajándékkal
együtt csak 10 korona

Wagner a „Hangszer Király”
országszerte elismert elsőrendű hangszeráruházában
BUDAPEST, JOZSEF-KORUT 15. SZÁM.
Gvás: Figyeljünk jól a pontos címre és házszámra

LEGOLCSÓBB

és legjobb bevásárlási forrás

Özv. Kádár János-né

elsőrangú fűszer- és csemega kereskedése.

Mindenféle gazdasági cikkek, kötöz-
hárs, kékkő, auto- és gépolajok és
auto-benzin nagy raktára ::

J É G S Z E K R É N Y E K | kerti vasbútorok, valamint konyha-fabútorok is u. m.: konyha kredenz,
FAGYLALT-GÉPEK és FORMÁK | asztal, szék, zsámoly, teknő és az összes konyha berendezések

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek
vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390 szám.

NYEREN TELEFON 11-75 VIDEKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövetfü gönyök, bútor szövetek, pápi és egyenruák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Melocco Péter cementárugyár és építés vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradfiótelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

Szabadalmazott géppel gyártott karmantus portlandcement csöveket az összes szabványos méreteken és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszöit és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, működés cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal:

Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakemberi építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

Orvosilag több száz esetben ajánlva.

10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEK

orvosi kötszerész üzlete Nagyvárad, «Sas-passage» átjáró.

Ajánlja saját készítményű

sérv kötéit,

szupenzoriomok fecskendők és betegápolási cikkeit, u. m. egyenestartók, haskötétek, ágytálak, bidég,

anatómiai sérvköteők,

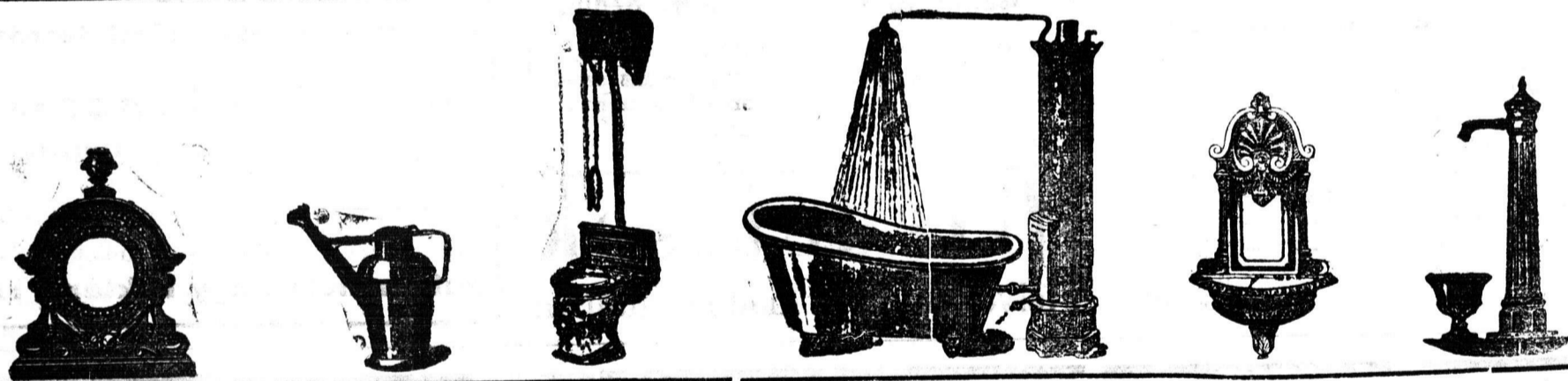
a melyek a sérvet állandóan visszatartják, műlábak és mű-

végtagok, támgépek, gummi cikkek, harisnyák stb. és a még fel nem sorolható cikkek. **Külön próbaterem női és férfi kiszolgálásra. Óriási nagyraktár. Tisztviselők és iparosoknak árengedmény.**

BALOGH JÁNOS bádogos és vízvezeték berendező telepe

Nagyvárad, Széles-utca 44. Telefon sz. 488.

Uri- és Szaniszló-utcákkal szemben.

A nagyérdemű közönség figyelmét tisztelettel felhívom 18 év óta fennálló jónevű **Balogh János** kiváló tisztelettel
üzlet mre, ahol e szakmába vágó mindennemű munkálatokat ugymint eddig, a legpon-
tosa an és lelkiismeretesen teljesitem. Nagybecsű megrendelőim támogatását kérve

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és pudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzott JOHANN MARIA FARINA **Gegenüber dem Rudolfsplatz**. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnivizet, kölniviz-pouder és **kölniviz-szappant**, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

Holczer Emil Zoltán, Budapest, VIII. ker., Szigetvári-u. 16. szám

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az **eredeti minőség.**